

NR 1, MARS 2010
PRIS 65 KR

Standard magazine

STANDARD MAGAZINE GES UT AV SIS,
SWEDISH STANDARDS INSTITUTE, WWW.SIS.SE

**DÄRFÖR SATSAR ISO
PÅ KOMMUNIKATION**

NYA FORSKNINGSRÖN:

**INNOVATION &
KONKURRENS GYNNAS
AV STANDARDISERING**

**SÅ KOMMER
DU IGÅNG MED
RISKHANTERING**
Experternas bästa råd

STIG JÖNSSON, GD PÅ LANTMÄTERIET

**”VI SKA ÖKA VÅR ROLL
I STANDARDISERINGEN”**

Klimat och miljö – SIS spelar roll

NOM SIS PÅGÅR många projekt som antingen direkt eller indirekt syftar till miljöförbättrande åtgärder. För närvarande pågår projekt inom transportsektorn vad gäller utsläpp och energiminskande åtgärder, energibesparing i byggnader samt mätning och rapportering av växthusgaser. Det pågår också projekt för miljöanalyser i vatten, luft och mark. Dessutom har vi ett miljöperspektiv på allt arbete inom SIS, som vi kallar för Miljöhänsyn i standarder. Det innebär att de som utvecklar standarder ska ta hänsyn till miljön i sitt arbete, även om den aktuella standarden handlar om någonting helt annat.

I slutet av november anordnade SIS i samarbete med Kommerskollegium, UD och SIDA en internationell konferens om klimat, handel och standarder som riktade sig till utvecklingsländer. Syftet var att belysa hur standarder kan användas för att driva på arbetet med handel och utveckling på ett hållbart sätt. Det finns en stor och växande marknad för produkter som produceras med nya, hållbara metoder och inom ISO pågår just nu ett intensivt arbete med att ta fram globala klimatstandarder.

Klimatfrågorna är ständigt närvarande och SIS och de internationella standardiseringsorganisationerna spelar här en viktig roll för att

ta fram gemensamma riktlinjer för en minskad miljöbelastning. Läs mer om konferensen på sid 4 där du också hittar länken till föredragen.

LARS FLINK, VD SIS

INNEHÅLL

STANDARD MAGAZINE NR 1, MARS 2010

<p>3–5 Notiser</p> <p>6–9 "Vi kommer att satsa ännu mer på standarder".
Det säger Stig Jönsson, generaldirektör på Lantmäteriet. Han anser att standarder är samhällsekonomiskt lönsamt och att de måste bli bättre på att samarbeta med näringslivet.</p> <p>10 "Vi ska bli bättre på att förklara ISO:s roll och värdet av standardisering."
Intervju med ISO:s generalsekreterare Robert Steele. Han berättar om vilka frågor som han tycker är viktigast inom de närmsta åren.</p> <p>12–13 Så tar du kontroll över riskerna i verksamheten.
ISO 31000 är en ny standard för riskhantering.</p> | <p>14 Färgstark ordförande ser många fördelar med sin roll.</p> <p>15 SIS i Media</p> <p>16–17 Innovation och konkurrens gynnas av standardisering.
Intervju med Professor Knut Blind, Europas mest prominente akademiker inom standardisering.</p> <p>18 SIS Inside: Så hanterar du besvärliga kollegor som kritiserar</p> <p>19 SIS Inside
Vad är Perspektivdagen för något?
Nya medlemmar och Nya ansikten</p> <p>20 Frågan till fyra Aktuella utbildningar</p> |
|---|--|

STANDARD MAGAZINE

SIS, SWEDISH STANDARDS INSTITUTE

www.sis.se
PRIS: 65 kr. Prenumeration 240 kr/år
ADRESS: 118 80 Stockholm
BESÖKSADRESS: Sankt Paulsgatan 6
TELEFON: 08-555 520 00
ANSVARIG UTGIVARE: Olle Axenborg
REDAKTÖR: Lovisa Krebs
REDAKTION OCH PRENUMERATIONSSERVICE:
 standardmagazine@sis.se
ANNONSKONTAKT:
 Annonshuset AB, 08-662 75 00
 annonshuset.se

MEDARBETARE I DETTA NUMMER:

Lena Lidberg, Johan Olsson, Linda Holmer, Pamela Collin, Åsa Eckerrot, Kevin Billinghurst
DESIGN: Holviks Reklambyrå
REPRO: Bildrepro
TRYCK: Alloffset
DISTRIBUTION: OnTime
ISSN 1654-6083

STANDARD MAGAZINE ges ut av SIS, Swedish Standards Institute. Den utkommer fyra gånger per år och är en av förmånerna kopplade till medlemskapet i SIS. SIS huvuduppgift är att driva svenskt deltagande i internationellt standardiseringsarbete så att svenska företag, myndigheter och andra organisationer får möjlighet att påverka innehållet i internationella standarder.

ANVÄNDNINGEN AV STANDARDER syftar till att göra varor och tjänster enklare och säkrare samt att underlätta handel över gränserna. SIS utarbetar standarder inom

bl.a. bygg, hälso- och sjukvård, konsumentskydd, tjänster, ledningssystem och miljö.

SIS VERKSAMHET BEDRIVS i en fristående ideell förening med medlemmar från både privat och offentlig sektor och i ett aktiebolag; SIS Förlag.

SIS omsatte år 2008 ca 216 miljoner kronor och har 175 anställda.

MÅNADENS CITAT

Ericssons vd Hans Vestberg pekar ut standardisering som en av de tre viktigaste utmaningarna inför 2010-talet.

"Det ger den lägsta kostnaden för konsument. Så fort vi i branschen har enats har det lyft, se bara på sms och gsm", säger Ericssonchefen, som utlovar fortsatt uppfinnighet. De andra två utmaningarna är tariffer för mobiltd bredband samt bättre näthantering eftersom näten blir allt mer komplexa.

Källa: di.se

TÄVLING!

DU KAN VINNA BOKEN "VÅRT GEMENSAMMA ANSVAR"

■ **BOKEN INSPIRERAR** och hjälper dig och din verksamhet att praktiskt arbeta med socialt ansvarstagande med stöd av ISO 26000. Att vara socialt ansvarstagande innebär många fördelar för din verksamhet oavsett bransch. Arbetet ger också ofta ett starkt varumärke som både attraherar kunder och nya målgrupper. I boken finns många exempel på hur organisationer och individer redan nu arbetar med socialt ansvarstagande. Vi lottar ut tre exemplar av boken.

SVARA PÅ FÖLJANDE FRÅGOR. SVAREN FINNER DU I DENNA TIDNING:

1. Hur mycket rabatt kan du få på resor med SJ om du ska på möte hos SIS?

- 10 procent
- 20 procent
- 30 procent

2. När är Perspektivdagen 2010?

- 20 april
- 21 april
- 22 april

Motivera med max 15 ord hur ni kan öka ert sociala ansvarstagande i er organisation.

Maila ditt svar till standardmagazine@sis.se senast den 15 april 2010. Vinnarna utses av SIS Informationsavdelning och meddelas på samma mailadress som anges i tävlingssvaret. Vi tillkännager vinnarna och de rätta svaren i nr 2, 2010.

De rätta svaren på tävlingen i nr 4, 2009 var "socialt ansvarstagande" och "konstruktionsregler". Grattis till vinnarna Nils Sandgren, Kristina Renegård och Jan Eric Andersson som alla får varsin bok "Effektivitet, bättre-billigare-snabbare".

Lena Gustafsson är Professor och Vice Generaldirektör för Vinnova.

Hej Lena Gustafsson, ny ledamot i SIS styrelse sedan 2009

■ HUR SER DU PÅ SIS OCH SIS ARBETE?

Arbetet är otroligt väsentligt, inteminst sett från mitt Vinnova-perspektiv, som handlar om innovation och tillväxt för Sverige i en allt ökande global konkurrens. Standarder har gynnat svensk företagsutveckling för den internationella marknaden under lång tid. Om man ser sig omkring så inser man att standarder finns överallt runtom oss. Se dig omkring i rummet du sitter i så hittar du standarder för dörrar, fönster, el, datorer, dina kläder och så vidare. Det moderna samhället skulle inte fungera utan standarder.

VAD ÄR DIN VIKTIGASTE UPPGIFT I SIS STYRELSE?

Styrelsen är ju sammansatt av personer med olika erfarenheter och positioner. Jag hoppas kunna bidra med mitt nationella och internationella forsknings- och innovationsperspektiv.

VILKET OMRÅDE ÄR SÄRSKILT VIKTIGT FÖR SIS?

Det är svårt att plocka ut ett enskilt område. sis jobbar ju väldigt brett och bredden är viktig.

HUR VILL DU FÖRKLARA NYTTAN MED STANDARDER FÖR ALLMÄNHETEN?

För Sveriges utveckling och tillväxt så är standarder oerhört centrala på i stort sett alla områden, och då menar jag för tillväxt ur både social, ekologisk och ekonomisk synvinkel. Även säkerhetsmässigt spelar standarder en stor roll. Det rör oss alla. Många kanske ser standarder bara som fyrkantig kontroll och reglering, men standarder måste förstås positivt. De är till för allas välbefinnande, genererar mervärde i

form av jobb och tillväxt och ger oss en tryggare och enklare vardag.

VAD TROR DU OM FRAMTIDEN INOM STANDARDISERING, FINNS DET NÅGRA TYDLIGA TRENDER?

Varje år kommer tusentals nya standarder.

Områden där standarder spelar en allt viktigare roll är till exempel för tjänster och inom vård och omsorg. Även standarder för att möta kriser och katastrofer på olika sätt blir allt viktigare. Det internationella samarbetet är avgörande för att standarder ska vara effektiva och blir allt viktigare. Inom och mellan områden där våra behov ständigt ökar, där ökar också behovet av standarder. Exempel på sådan områden är kommunikation och transporter.

HAR DU ERFARENHET AV STANDARDER SEDAN TIDIGARE?

Som forskare har jag tidigare deltagit i ett internationellt standardiseringsarbete inom energiområdet.

Lovisa Krebs

FAKTA LENA GUSTAFSSON

FÖDD: I Stockholm

BOR: I Mölndal utanför Göteborg

FAMILJ: Man och två vuxna söner

FRITID: Har många intressen. Är gärna ute i naturen t.ex. skidor, skridskor, golf. Njuter även av musik och böcker.

UTBILDNING OCH ARBETE: Är professor i bioteknik vid Chalmers. Har jobbat i olika ledningsfunktioner och före jobbet på Vinnova som Prorektor på Chalmers.

Handelsminister Ewa Björling inledningstalade på konferensen om standardiseringens roll för att minska klimatutsläpp och öka handeln.

Klimat, handel och standardisering hänger ihop

■ **KLIMATFÖRÄNDRINGARNA** hotar att slå hårt mot världens utvecklingsländer. Dessutom är hållbar ekonomisk tillväxt en av grundpelarna för fattigdomsbekämpningen. Det sade Ewa Björling på en konferens om kopplingen mellan handel och klimat i Stockholm den 23-25 november 2009. SIS arrangerade konferensen på uppdrag av UD, Sida och ISO.

DELTAGARE FRÅN femtio utvecklingsländer diskuterade initiativ och möjligheter kring handel, klimat och standardisering. Det handlade om aktiviteter och initiativ som förebygger klimatförändringar samtidigt som de stärker ländernas konkurrenskraft.

En viktig fråga gällde möjligheten för utvecklingsländerna att kunna påverka kommande standarder. Fokus låg på frågan hur utvecklingsländerna kan vara med och ta fram en standard för att mäta koldioxidförbrukningen under en varas hela livscykel, så kallad "carbonfootprint". Denna standard utvecklas för närvarande inom den internationella standar-

diseringsorganisationen ISO. Konferensen var en del av ett projekt som startades av Utrikesdepartementet 2008 för att hjälpa utvecklingsländer att påverka utformningen av internationella klimatstandarder.

Den övergripande målsättningen är att utvecklingsländerna ska kunna sälja sina produkter och därigenom minska fattigdomen och bidra till minskade klimatutsläpp.

>>Se film och föredrag från konferensen på: www.sis.se/klimatkonferens

På konferensen kom deltagare från 50 olika länder. Längst till vänster syns ISO:s generalsekreterare Robert Steele.

– Inom miljöområdet är gemensamma riktlinjer en förutsättning för samarbete. Därför är det så viktigt med internationella standarder för mätning av växthusgaser, så kallat Carbon Footprint, för att minska utsläppen, sade Kristina Sandberg, SIS och ansvarig för ISO:s projekt för Socialt Ansvarstagande.

– Internationella standarder är ett mycket användbart verktyg för att minska utsläppen. Vi ser gärna att ISO gör ännu mer för att hjälpa utvecklingsländerna att delta i utvecklingen av standarder, sade Leandri Kenabo, Tanzania, Ordförande för Utvecklingsländernas kontaktgrupp inom ISO.

Evah Oduor från Kenyas Standardiseringsbyrå var moderator på konferensen. Till höger syns Rosy Jacobs, Namibias Standardiseringsorganisation.

– Den här konferensen är viktig för att belysa behovet av standarder som verktyg för att minska klimatutsläppen. Det är viktigt att de standarder som finns verkligen används, säger Oshani Perera, International Institute for Sustainable Development.

Aktuellt från SIS Förlag

ISO 9001 – EN KOSTNADSEFFEKTIV OCH SMIDIG MODELL FÖR ATT STYRA ORGANISATIONEN

Vill du veta hur ni kan bli certifierade? Eller bara ha en snabb introduktion till ISO 9001?

Läs mer på vår webbplats om hur vi kan hjälpa dig att komma vidare med ISO 9001. www.sis.se/iso9001

VÅRT GEMENSAMMA ANSVAR – SÅ GUIDAR ISO 26000 DIN VERKSAMHET MOT HÅLLBAR UTVECKLING

Denna bok inspirerar och hjälper dig och din verksamhet att praktiskt arbeta med socialt ansvarstagande med stöd av ISO 26000. Socialt ansvarstagande ger många fördelar till din verksamhet oavsett bransch eller typ. Den

ökade intressentdialogen ger bättre förståelse för omvärldens krav och tydligare identifiering av potentiella risker och möjligheter.

Pris: 395 kr Art nr: 71173

SÅ HÄR ANVÄNDER DU ISO 9001 – EN INTRODUKTION OCH PRAKTISKA RÅD

Boken tar upp innehållet i standarden just som råd och beskriver också kort avsikten med varje råd. Många exempel ges sedan på hur råden kan tillämpas i praktiken. Varje företag eller annan organisation oavsett storlek och inriktning, vinstdrivande eller inte, kan dra nytta av råden.

Pris: 595 kr Art nr: 69676

Certifieringar mot livsmedelssäkerhet och informationssäkerhet ökar mest

■ **NY STATISTIK ÖVER** antal certifieringar mot ledningssystemstandarder visar en kraftig ökning av antal certifieringar mot standarderna för livsmedelssäkerhet och informationssäkerhet. Den internationella standardiseringsorganisationen iso samlar årligen in statistik över antal certifieringar världen runt – användare i 176 länder ser ledningssystemstandarder som ett värdefullt verktyg för sin verksamhet.

– Certifieringar mot kvalitetsledningssystemstandarderna ISO 9001 och standarden för miljöledning ISO 14001 fortsätter att öka varje år, men det är för de branschspecifika tillämpningarna av standarderna som ökningarna syns mest. Till exempel för bilindustrin, vården och livsmedelsbranschen, säger Kristina Sandberg, chef för SIS avdelning för ledningssystem.

ANTAL CERTIFIERINGAR mot ledningssystem för livsmedelssäkerhet, ISO 22000, fördubblades under år 2008. Nu finns 8 102 certifikat i 112 länder. Turkiet och Grekland är de länder som ligger i topp med flest certifikat, följt av Indien, Taiwan och Kina.

Certifiering enligt informationssäkerhet, ISO 27001,

Antal certifieringar för livsmedelssäkerhet fördubblades i världen år 2009.

ökade med mer än 20 procent till drygt 9200 certifikat i 82 länder. Här toppar Japan med flest certifikat följt av Indien och Storbritannien.

Certifikat för medicintekniska produkter, enligt ISO 13485, är nu nästan 13 000 i 84 länder. Tyskland och USA har flest certifikat, i Sverige finns 239 stycken.

STANDARDEN FÖR kvalitetsledning, ISO 9001 är fortfarande den standard som flest företag och organisationer certifierat sig mot. I Sverige har 5 377 företag och organisationer certifierat sig mot ISO 9001. Tjänstesektorn är den grupp som tydligast ökat sin andel cer-

tifikat, de står nu för 40 procent av alla ISO 9001-certifikat.

Statistiken som är insamlad från ackrediterade certifieringsorgan gäller för år 2008.

– Statistiken visar att ISO-standarder behåller sin dragkraft som hjälpmedel för organisationer även under den ekonomiska kris som varit i världen under de senaste åren. Det är också möjligt att organisationer använder sig av ledningssystem för att stödja sina verksamhetsmål ännu tydligare under en kris, säger Kristina Sandberg.

För mer information: Kristina Sandberg, chef för Ledningssystem på SIS, tfn 08-555 520 61, kristina.sandberg@sis.se

BILLIGARE TÅGRESOR FÖR SIS-KUNDER

■ **NU KAN DU SOM KUND TILL SIS** resa billigare med SJ när du ska på möte, kurs eller seminarium hos oss. Genom ett samarbete mellan SIS och SJ kan vi erbjuda dig 30 procents rabatt på SJ:s återbetalningsbara biljetter.

Joakim Rönblom är chef för produktområde Utbildning och konsulttjänster på SIS och har utarbetat avtalet med SJ.

– Samarbetet är en del i SIS långsiktiga arbete med att minska den negativa miljöpåverkan av vår verksamhet.

Erbjudandet gäller alla SIS kunder, oavsett om du deltar i ett standardiseringsprojekt och ska till SIS på TK-möte eller om du ska delta i en kurs, utbildning eller seminarium som anordnas av SIS. När du har anmält dig får

du tillsammans med din bekräftelse mer information om hur du gör. – Vi hoppas att våra kunder uppskattar erbjudandet som gör

det möjligt för dem att välja ett resealternativ som är bra för både miljön och plånboken, säger Joakim Rönblom.

”VI KOMMER ATT SATSA ÄNNU MER PÅ STANDARDSER”

Det är samhällsekonomiskt lönsamt att satsa på standardisering. Det anser Lantmäteriets generaldirektör Stig Jönsson, ordförande i Geodatarådet och ledamot av statliga E-delegationen.

KARTOR, AVSTYCKNINGAR AV TOMTER, lagfarter på fastigheter. Det är exempel på några av de områden där många privatpersoner, företag och myndigheter kommer i kontakt med Lantmäteriet. Myndigheten ansvarar för geografisk information och fastighetsindelning och sorterar under Miljödepartementet. Den övergripande verksamhetsidén är att bidra till en hållbar användning av mark och vatten och till ett tryggt ägande av fastigheter.

– Vi har en unik kompetens och information om geografi och fastigheter. Det är resurser som våra kunder har nytta av både i Sverige och utomlands, säger Lantmäteriets generaldirektör Stig Jönsson. Han är ofta på resande fot, men den här måndagen befinner han sig på huvudkontoret i ett snöigt Gävle. Stig Jönsson gillar årets vinterväder – han är en hängiven skidåkare och stolt farbror till den svenske sprintspecialisten Emil Jönsson.

MÖJLIGEN GÅR DET ATT ANA sig till ett visst samband mellan skidåkning och geodata. Den minsta gemensamma nämnaren borde stavas ”geografisk information”. Av regeringen har Lantmäteriet fått ett samordningsansvar för geodata, och Stig Jönsson har utsetts till ordförande för det så kallade Geodatarådet. Det innebär att han både direkt och indirekt kommer i kontakt med en hel del standardiseringsfrågor.

– När Sverige nu bygger en infrastruktur för geodata handlar det om att få system, regelverk och tjänster från en rad olika

”Vi måste bli bättre på att samarbeta med näringslivet.”

källor att samverka. Nyckeln till det arbetet är standarder, konstaterar Stig Jönsson.

Uppdraget innebär också att Lantmäteriet ska införa och harmonisera geografisk information inom ramen för EU-samarbetet. I botten finns EG-direktivet Inspire (Infrastructure for spatial information in Europe) som gäller från och med i fjol.

- Inspire är i mångt och mycket ett standardiseringsdirektiv. Syftet är att skapa interoperabilitet mellan nationella geodata, så att medlemsländerna lättare ska kunna utbyta information med varandra. Rent praktiskt kan det till exempel handla om att bekämpa en översvämning som sträcker sig över nationsgränserna.

MÅNGA AV STIG JÖNSSONS medarbetare på Lantmäteriet är på olika sätt engagerade i standardiseringsarbete, framför allt inom sis. Som exempel är Per-Anders Karlgren, it-sakkunnig på Lantmäteriet, ordförande för styrgruppen inom Stanli, sis projektområde för landskapsinformation och geodata. Geodatarådet och Stanli har tecknat en avsiktsförklaring för nära samarbete

>> STIG JÖNSSON

Generaldirektör på Lantmäteriet sedan 2003. Utbildad civilekonom som bland annat har arbetat på Riksrevisionsverket, Byggnadsforskningsinstitutet och Elektro-Montage. Kom till Lantmäteriet 1992 som ekonomidirektör och har även tjänstgjort som

överdirektör och chef för uppdragsdivisionen Metria inom myndigheten.

FÖDD: 1946 i Ockelbo.

FAMILJ: Gift med Ann-Marie. Sönerna Max, 25, och Fred, 22 år.

BOR: I villa i Sandviken.

FRITID: Åker längdskidor och orienterar. Gillar att snickra på

sommarstugan, som ligger i Axmar vid norra gästrikedkusten. Sportfiskar gärna, helst gös.

DOLD TALANG: Gillar att sjunga.

DET HÅR BORDE STANDARDISERAS I VARDAGEN: Att alltid kunna identifiera sig med fingeravtryck, i stället för kod, vore toppen.

och har också en gemensam handlingsplan. Lantmäteriet finns även representerat i andra sis-projekt, bland annat inom områden som belägenhetsadresser, förvaltning, fysisk planering, informationshantering och terminologi.

- Utöver själva informationen har vi identifierat ett antal insatsområden där standardiseringsfrågor är viktiga. Det gäller till exempel forskning, utveckling och teknik. Samtidigt behöver rättsfrå-

”Det är ingen tvekan om att behovet och betydelsen av standarder ökar.”

gorna ses över och olika regelverk moderniseras, säger Stig Jönsson.

Vid sidan av ordförandeskapet i Geodatarådet är han även ledamot i den statliga E-delegationen, som ska koordinera svenska myndigheters it-baserade utvecklingsprojekt. Delegationen ska bland annat samordna vissa standardiseringsfrågor på it-området.

- Det finns tydliga kopplingar mellan geodata och e-förvaltning. Även här krävs det interoperabilitet, gemensamma begrepp och en gemensam informationsstruktur. För att kunna kommunicera och bredda användningen av information behövs det standarder - det är otroligt grundläggande. Därför är det ingen tvekan om att behovet och betydelsen av standarder växer, säger Stig Jönsson.

HAN ANSER ATT DEN arbetsmetodik som har använts inom Stanli bör komma till mycket god nytta nu i e-förvaltningssammanhang. Inom Stanli har ett antal myndigheter vid det här laget fått 20 års erfarenhet av att samarbeta kring gemensamma informationsplattformar.

- Det är svårt att beräkna kostnader och utfall när det gäller standarder och geodata i stort. Allt är dessutom nära integrerat. Men personligen är jag helt övertygad om att det är samhällsekonomiskt lönsamt att satsa på standardisering.

- Ett konkret område där Lantmäteriet har varit med och påverkat utvecklingen är standarden för belägenhetsadresser. Den bidrar till ökad tydlighet kring var i geografien en viss adress finns, vilket underlättar vardagen för till exempel räddningstjänsten och transportsektorn, påpekar Stig Jönsson.

DET SOM OROAR honom något är att många uppfattar standardisering som svårt och snårigt. Han tror att myndigheter kan ha ett och annat att lära av industrin.

- Vi får nog rikta in oss på att hitta lite snabbare vägar i framtiden. Standardisering får inte bli en värld bara för experter. Dessutom måste vi bli bättre på att samarbeta med näringslivet.

ETT LED I DETTA KAN vara att åstadkomma öppna standarder och att undvika leverantörsberoende plattformar.

- Där kan EG-direktivet Inspire få en viktig roll. Det skapar nya möjligheter för marknadsaktörer som är intresserade av att utveckla och bygga applikationer för den europeiska marknaden.

NÄR SIS PROJEKTOMRÅDE Stanli i januari firade 20-årsjubileum passade Stig Jönsson på att, som han säger, överlämna en "present" från Lantmäteriet. Han lovade att myndigheten i fortsättningen ska ta ett större ansvar för att leda och styra standardiseringsarbetet inom sitt område och att Lantmäteriet alltid ska tillämpa de standarder som man är med om att ta fram.

- När det sker är jag övertygad om att vi får med oss fler aktörer, inte minst från näringslivet. Men nyckelfrågan måste alltid vara att se till verksamhetsnyttan - att det finns ett tydligt behov av att skapa en viss standard och att den ligger rätt i tiden. När det är uppfyllt gäller det sedan att på ledningsnivå ta ansvar för att starta de processer som krävs.

Text: Lena Lidberg. Foto: Johan Olsson

>>FAKTA LANTMÄTERIET

BAKGRUND: Har anor sedan 1628. 1974 skedde en sammanslagning av Rikets allmänna kartverk och Lantmäteristyrelsen. 1996 fusionerades dåvarande Statens Lantmäteriverk och Centralnämnden för fastighetsdata. 2008 infördes inskrivningsmyndigheterna i verksamheten.

VERKSAMHET: Tillhandahåller geodata, fastställer ortnamn, ansvarar för fastighetsindelning och fungerar som inskrivningsmyndighet.

FINNS I: Huvudkontor i Gävle. Ett 90-tal lokalkontor runt om i landet. Bedriver utlandsverksamhet i samarbete med Sida och det statliga bolaget Swede-survey.

OMSÄTTNING: Cirka två miljarder kronor. Omkring 25 procent är statligt anslag, resten är avgifter från kunder och användare.

ANSTÄLLDA: 2 400, varav cirka 900 i Gävle.

HEMSIDA: www.lantmateriet.se

FÖRDELAR MED ATT ENGERA SIG I STANDARDISERING FÖR EN MYNDIGHET

- Ger myndigheten möjlighet att ta täten och driva avgörande frågor.
- Utvecklar samarbetet och samverkan med andra myndigheter, företag och organisationer.
- Ger internationella utblickar.
- Det är samhällsekonomiskt lönsamt.

Lantmäteriet ska i fortsättningen ta ett större ansvar för att leda och styra standardiseringsarbetet inom sitt område, enligt Stig Jönsson.

”Vi ska bli bättre på att förklara ISO:s roll”

ISO:s generalsekreterare sedan ett år tillbaka är Nya Zeeländaren Robert Steele. Här berättar han om vilka frågor han tycker är viktiga inom de närmaste åren.

DU LÄGGER STOR VIKT VID KOMMUNIKATION. VARFÖR DÅ?

Jag tror att det gäller att bli mer aktiv och använda sig av samma språk som våra målgrupper. Ett initiativ inom kommunikation är vårt ”Value of Standards project” där vi tittar närmare på hur vi kan visa på värdet av standardisering inom ett företags distributionskedja.

HUR KAN MAN MÄTA DET REELLA VÄRDET AV ATT ENGAGERA SIG I STANDARDISERING?

Vi har gjort en studie inom bilindustrin som snart kommer att publiceras och vi beräknar att det ligger runt tiotals miljarder dollar. Vad vi behöver göra är att översätta siffrorna från den sektorn till allmän bolagsnivå så att vd:ar förstår vad det specifikt innebär för dem.

SÅ DITT UPPDRAG ÄR MER ATT BESKRIVA VÄRDET AV STANDARDER ÄN SJÄLVA PROCEDUREN?

Exakt, fokus måste ligga på vad vi kan åstadkomma, på resultatet. Mycket av min tid går åt till att tala med medlemmar om ISO:s nya strategiska plan med underrubrik ”Vad tjänar jag på det?”.

KAN DU SÄGA NÅGOT OM DEN NYA STRATEGISKA PLANEN FÖR ISO?

Jag tror att ISO inom alla områden behöver vara mer tydliga när vi betonar hur vi kan vara till hjälp i fråga om kunskap och värden samt hur vi kan förbättra den nuvarande stan-

ISO:s generalsekreterare Robert Steele tycker det är viktigt att kunna visa värdet av standardisering och visa på resultatet.

dardiseringsproceduren. Ibland är den långsammare än många skulle önska och inte alltid enligt marknadens behov.

KOMMER ISO:S AFFÄRSMODELL ATT FÖRÄNDRAS? MÅNGA HAR JU BLIVIT VANA ATT KUNNA SKAFFA INFORMATION GRATIS PÅ INTERNET.

Vi tittar på de affärsmodeller som används av andra utgivare av intellektuell egendom, till exempel musik och filmindustrin. Den nuvarande

modellen är bra men det finns möjligheter och hot som vi måste se allvarligt på.

VAD HAR DU FÖR BUDSKAP NÄR DET GÄLLER KLIMATFÖRÄNDRINGARNA?

Vi behöver titta på tre olika saker samtidigt; ekonomiska aspekter som tillväxt och varaktighet, särskilt när det gäller utvecklingsländer, samhällsliga förväntningar och miljön. Här har internationella standarder en stor roll eftersom vi behöver få idéer och förslag från dem som är mest insatta i frågorna. Eftersom detta är en global fråga måste responsen också vara global. Enskilda regeringar kan inte göra så mycket. Våra medlemmar representerar 98 procent av världens bruttonationalprodukt och 99 procent av världens befolkning. Det ger oss en oerhörd styrka.

Kevin Billinghamurst

>>Läs hela intervjun med Rob Steele på sis.se/robsteele

>> FAKTA ROBERT STEELE

UTBILDNING: Auktoriserad revisor, medlem i New Zealand Institute of Directors. Har tidigare varit VD för Standards New Zealand samt ett el-distributionsbolag.

BOR: I Genève

FAMILJ: Hustru och son och dotter som båda nyligen har gått ut universitet i Nya Zeeland.

INTRESSEN: Är en ”passionerad men medelmåttig” fotograf. Efter möten i storstäder tar jag mig gärna ut till landsbygden för att få bilder på vilt, natur och landskap.

Unikt erbjudande!
För dig som är SIS medlem
- snart i din brevlåda

PERSPEKTIVDAGEN

21 april – Hilton, Stockholm

**Lyssna till hur andra har utvecklat
sina ledningssystem för att möta
morgondagens utmaningar!**

20 seminarier med talare från privat och offentlig verksamhet inom områdena:

- Kvalitetsledning och Lean Management
- Ökad konkurrenskraft med strategiskt miljöarbete
- Riskhantering - minimera hot och maximera möjligheter.

Du får verktyg och arbetssätt för att kunna lyfta din organisation till nästa nivå när det gäller kvalitet, lönsamhet, servicegrad och användarnytta.

Boka på: www.perspektivdagen.se

Pris: **3 995 kr**, boka senast den 15 mars betala **3 495 kr**

Standarder får världen att fungera

SIS Förlag AB, Telefon: 08-555 522 50, E-post: utbildning@sis.se

SWEDISH
STANDARDS
INSTITUTE

Så tar du kontroll över riskerna i verksamheten

– Ju tidigare vi kan identifiera och hantera en risk, desto billigare blir det att åtgärda den, säger Lennart Romin, risk- och säkerhetsstrateg på Banverket. Han nämner Citytunneln i Malmö som exempel på ett projekt där riskhanteringen har bidragit till att projektet blivit så framgångsrikt.

RISKHANTERING, eller Risk Management, innebär att ett företag hanterar risker på ett systematiskt och genomtänkt sätt. Det kan röra sig om säkerhetsrisker, miljörisker, finansiella risker eller något annat. Standarden ISO 31000 som nyligen introducerades hjälper företagen att skapa ett system för att

hantera riskerna. På Banverket är den nya standarden utgångspunkt när man arbetar fram ett gemensamt arbetssätt för riskhantering. Men arbetet görs stegvis, berättar Lennart Romin.

– **FÖR ATT LYCKAS** har vi tagit fram styrande och stödjande dokument som stödjer ISO 31000. Men först ser vi till att få ett bra ramverk, sedan går vi över på detaljerna. Vi har en stor och komplex verksamhet så vi kan inte ta in alla styrdokument från dag ett.

Det handlar om att identifiera riskerna, men också om att analysera och utvärdera olika möjligheter, säger Lennart Romin. Grundtanken är att mäta riskerna i ett investeringsprojekt mot olika mål som tid, kostnad och innehåll och

Banverket använder riskhantering i allt från utredningsprojekt till stora byggprojekt, enligt Lennart Romin.

att den färdiga anläggningen uppfyller de krav som kunden ställer. Hittills har Banverket använt riskhantering i allt från utredningsprojekt till stora byggprojekt. Med riskhanteringen blir det alltså lättare att nå projektmålen, menar Lennart Romin, men han ser också andra fördelar med arbetssättet.

– Vi har en stor och komplex verksamhet med många konsulter och många projekt. Med ett gemensamt arbetssätt och gemensamma definitioner blir det lättare att dela erfarenheter mellan olika projekt.

Andreas Hedskog, vd på riskhanteringsföretaget 4C Strategies och ordförande i det svenska standardiseringsprojektet, lyfter fram att riskhantering i sig inte är någon ny företeelse. Det är sättet att arbeta, att systematisera och att ha en tydlig struktur och kunna jämföra risker, som är den stora förändringen, menar han.

– I grunden är riskhantering en strategisk fråga. Den ger företagen en bättre uppfattning om vilken slags påverkan, intern och extern, som kan inverka på möjligheterna att nå målen. Genom en aktiv risk-

>> **FAKTA**

Standarden Risk Management ISO 31000 hjälper organisationer att skapa en bra struktur för riskhantering. Standarden underlättar inte bara att skydda sig mot risker, utan den visar också hur risker kan ge möjligheter och vinster, som exem-

pelvis inom finansbranschen. ISO 31000 är en övergripande (generisk) standard som alla övriga ISO standarder som behandlar risk kommer att behöva inrätta sig efter. ISO 31000 har tagits fram med hjälp av experter i ett 30-tal länder där SIS har varit mycket aktiva i arbetet.

Riskhantering inom en organisation kan till exempel handla om säkerhetsrisker, miljörisker och finansiella risker.

– I grunden är riskhantering en strategisk fråga, säger Andreas Hedskog, vd på 4C Strategies.

hantering kan företaget öka sannolikheten att nå, eller till och med överträffa, målen.

ANDREAS HEDSKOG BERÄTTAR att företagets kunder finns inom många branscher och infrastrukturråden. Ofta handlar det om stora, kostsamma och riskfyllda projekt.

– Alla som gör en budget i ett stort projekt försöker se till att ha marginaler som täcker de eventuella riskerna i projektet. Med modern riskhantering enligt ISO 31000 går det att se till att storleken på riskreserverna blir rätt, vilket är viktigt för både projektledare, uppdragsgivare och uppdragsgivare.

Om riskhanteringsarbetet samordnas med utgångspunkt i externa och interna krav så leder det bland annat till ökad kvalitet i leveranser, färre skador och olyckor och ett ökat förtroende för verksamheten, enligt Andreas Hedskog.

Text: Åsa Eckerrot

>> NYTTAN MED ISO 31000 ENLIGT LENNART ROMIN

- Arbetet inom organisationen underlättas om alla använder samma definitioner.
- Med ett gemensamt arbetssätt blir det lättare att dela erfarenheter mellan projekt.
- Ett standardiserat arbetssätt är bra

i organisationer som anlitar mycket konsulter.

- Standarden är ett bra underlag vid upphandlingar.
- Standarden kan användas i arbetet med företagets strategiska mål.

e·nav

Alltid aktuell standard

KOSTNADSFRIA FRUKOSTSEMINARIER OM STANDARDER OCH e·nav

Under våren bjuder vi in dig och dina kollegor till kostnadsfria seminarier på 11 olika orter där du kan lära dig mer om standarder, standardisering och webbtjänsten e·nav. Vill du också få kunskap om hur du på ett effektivt sätt kan få tillgång till och arbeta med standarder? Anmäl dig redan idag till något av våra kostnadsfria seminarium!

Läs mer på www.sis.se/enav

Standarder får världen att fungera

SIS Förlag AB: Telefon: 08-555 523 10, Fax: 08-555 523 11, E-post: sis.sales@sis.se, www.sis.se

SIS
SWEDISH
STANDARDS
INSTITUTE

Färgstark ordförande ser många fördelar med sin roll

Med fem år som ordförande för SIS projekt Färg och Lack har Anna Melvås, till vardags projektledare på Sveriges Färgfabrikanters Förening, blivit mer än varm i kläderna och tycker att rollen som ordförande är både rolig och lärorik.

ANNA MELVÅS BERÄTTAR ATT det finns närmare 200 standarder som täcker det här området och det gäller färg för såväl exteriört som interiört bruk. Användarna av standarderna är färgtillverkare och färganvändande industri, till exempel möbeltillverkare. Projektgruppen Färg och Lack, SIS/TK 433, sysslar med att bevaka, uppdatera och ändra dessa standarder. Standarderna rör allt från testning av de råvaror som används vid framställning av färgen till testning av färdigmålade ytor. Och gruppen har precis färdigställt en matris för TK 433 som omfattar alla standarder inom Färg och Lack. Matrisen ger en bra överblick över vilka de vanligaste standarderna inom färgområdet är.

– En standardisering av testförfarandet borgar för en hög kvalitet på slutprodukten. Det ger också aktörer

i olika länder möjlighet att jämföra sina produkter, säger Anna Melvås och berättar att hon, sedan hon blev engagerad i standardiseringsarbetet, fått en betydligt större förståelse för de krav och tester som finns för slutprodukten inom det här området.

– **DET POPPAR UPP** nya idéer på olika marknader i Europa hela tiden, och det vill till att man vet vad som är på gång i test- och standardiseringsavseende. Är man delaktig i en sådan här grupp ges man möjlighet att påverka utvecklingen av standarder redan från början. I början var jag kanske lite orolig för att hamna i ett antal långbänkar, men nu förstår jag verkligen nyttan med standarder. Vi har möten ett par gånger per år i projektgruppen och däremellan har jag telefon- och mejlkontakt med min projektledare på SIS, som gör ett utmärkt jobb.

– Att vara ordförande för SIS projektgrupp har hjälpt mig i mitt vanliga arbete som bland annat innebär att vara ordförande i olika grupperingar i färgfabrikanternas förening. Om man ska vara en bra ordförande är det viktigt att behålla fokus på dagens agenda och de beslut som behöver tas. Skillnaden är att jag i SIS grupp inte sitter på några detaljkunskaper och därmed är tvungen att lära mig att ta beslut grundat på experternas synpunkter. Det är oftast inga problem eftersom den samlade expertisen i gruppen är mycket god.

– Att delta i projektgruppen innebär också att jag har fått ett kontaktnät med färgfabrikanternas kunder. Det kan vara jätteviktigt när det kommer till insyn i hur andra regler och lagstiftningar kommer att påverka branschen.

Vilka råd vill du förmedla till andra som funderar på att engagera sig som ordförande?

– I projektgruppen samlas en rad deltagare med olika slags specialistkunskaper. Man behöver alltså inte tro att man som ordförande måste kunna allt. Självklart ska man ha en viss koppling till ämnet, men det är snarare en fördel om man inte är expert, utan är den som sitter med helikopterperspektivet. Jag tycker att det viktigaste som ordförande är att man kan lyssna lagom länge, att man har förmåga att ta till sig kunskap, men också kan sätta streck i debatten när det är påkallat, säger Anna Melvås.

Text och foto: Pamela Collin

>> FAKTA ANNA MELVÅS

NAMN: Anna Melvås.

UTBILDNING: Civilingenjör kemiteknik KTH 1999.

ARBETE: Projektledare på Sveriges färgfabrikanters förening (Sveff).

FÖDD: 1973.

FAMILJ: Man och två barn: Sofia och Viktor, 2 och 4 år.

BOR: Villa i Täby Kyrkby.

FRITID: Obefintlig! Barn...

DOLD TALANG: Att sy, gärna balklänningar.

DET ÖNSKAR JAG SE STANDARDISERAT: Laddare till mobiler, I-pod, kameror, GPS m.m.

>> Länk till matrisen med standarder för färg och lack: http://www.sis.se/PDF/Farg_o_lack.pdf

Aktuell utbildning för införande av ISO 31000

Riskhantering - i praktiken
26-27 maj i Stockholm

Anmäl dig på: www.sis.se/risk

Standarder får världen att fungera
SIS Förlag AB, Telefon: 08-555 522 50
E-post: utbildning@sis.se

SIS i media

Under vintern har media bland annat uppmärksammat den nya globala standarden för riskhantering, ISO 31000 och att SIS har startat ett arbete för att standardisera "molnet". Intresset är också stort för standarden som ska göra det enklare att arrangera hållbara evenemang.

Nu ska molnet standardiseras. "Det är viktigt att vara med från början och påverka arbetet internationellt", säger Torbjörn Cederholm på den svenska standardiseringsorganisationen SIS. Det är mycket snack om det så kallade molnet. Nu är det dags att reda ut begreppen och standardisera.
COMPUTER SWEDEN

Känner du igen en risk? Vet du i så fall hur du ska hantera den? Den nya standarden ISO 31000 ska hjälpa företag att både skydda sig mot risker och utnyttja dem i affären, berättar Stefan Tangen på SIS. Risk är som luft. Den finns överallt och är nödvändig. En skillnad mellan framgångsrika och mindre framgångsrika företag är hur de hanterar risker. Nu finns en

övergripande standard som ska hjälpa organisationer att skapa en bra struktur för riskhantering.
CIO

Standarden Risk Management, Principer och riktlinjer ISO 31000, har tagits fram av experter från ett 30-tal länder inom ISO. Standarden ska vara en vägledning för företag och organisationer som vill ta in riskhanteringen i sina olika processer. Och här gäller det alla typer av risker; säkerhetsrisker, miljörisker eller finansiella risker.

– Utan risktagande, ingen utveckling. Ett företag som skapar en struktur för riskhantering, och ser till att arbetet prioriteras på alla nivåer i organisationen, kommer att minimera hot mot

verksamheten och se till att fler risker kan omvandlas till utvecklingsmöjligheter, säger Andreas Hedskog, vd på 4C Strategies och ordförande i det svenska standardiseringsprojektet.
SKYDD & SÄKERHET

Nu kommer en ny standard som ska göra evenemang världen över lite grönare. Den nya standarden ska underlätta för diverse aktörer att ta hänsyn till social hållbarhet, miljö och ekonomi vid större evenemang. Det kan både handla om då mässor, festivaler och sportevenemang ska arrangeras. Henning Törner på SIS menar att många företag idag är duktiga på miljöfrågor och kanske till och med har miljöledningssystem. Problemet är dock

när det kommer till planering och genomförande av evenemang när många olika aktörer är involverade.
CSRGUIDEN

Den nya standarden ska underlätta för olika aktörer att ta hänsyn till miljö, social hållbarhet och ekonomi när större evenemang, till exempel mässor, festivaler och sportevenemang arrangeras.

– Vid större evenemang är det många olika aktörer inblandade. Då är det lätt att glömma bort miljöfrågorna, säger Henning Törner på SIS.
MILJÖ & UTVECKLING

”Innovation och konkurrens gynnas av standardisering”

Professor Knut Blind är kanske Europas mest prominente akademiker inom standardisering. Hans forskning visar att standardisering gynnar innovation och konkurrens, men att vissa aktörer fortfarande behöver övertygas om fördelarna.

Knut Blind är verksam både vid Rotterdam School of Management samt Berlins tekniska universitet.

Knut Blind säger att få företag kan på egen hand dra igång nya marknader. De behöver draghjälp från sina konkurrenter, leverantörer och kunder. Standardisering hjälper till att skapa en gemensam referensram med villkor för nya marknader.

BESKRIV DET FORSKNINGSPROJEKT DU SYSSLAR MED JUST NU.

Vårt fokus ligger på innovation och standardisering. En del personer uppfattar det här som ett motsatsförhållande men det finns ett mycket nära samband mellan dem båda. Innovation kan definieras som en framgångsrik avsättning av nya produkter på marknaden och sanningen är att standardisering är väldigt användbart för att uppnå det.

Frågan är om företag med mycket intensivt innovationsarbete tänker på att komplettera sin portfölj med standardisering eller om det möjliga är så att företag som inte är så innovativa försöker kompensera det genom att engagera sig i standardiseringsarbete. De preliminära resultaten visar på att företag som lägger ut stora summor på forskning och utveckling är mindre benägna att samarbeta med standardiseringsorgan. Ett liknande förhållande ses i samband med patent. Ju fler patent ett företag äger i relation till antalet

anställda desto mindre benäget är det att delta i standardiseringsarbete.

RENT ALLMÄNT, HUR BIDRAR STANDARDISERING TILL INNOVATION OCH EKONOMISK TILLVÄXT?

Standarder medverkar till att nya produkter får avsättning på marknader och det gynnar ekonomisk tillväxt. Företagen blir mycket mer internationellt konkurrenskraftiga genom effektiv tillämpning av standarder som i sin tur leder till ökad produktivitet.

KAN MEDVERKAN I STANDARDISERING BEGRÄNSA MÖJLIGHETERNA ATT VARA FÖRST MED NYA INNOVATIONER?

Ja, och därför måste du se till att ha en utarbetad strategi. Du kan inte bara sälja ut din unika kunskap och färdighet. Å andra sidan är det väldigt få företag som på egen hand kan dra igång helt nya marknader. De behöver draghjälp från sina konkurrenter, leverantörer och kunder. Stan-

Enligt Knut Blind så bidrar standarder till att nya produkter kommer ut på marknader och det gynnar ekonomisk tillväxt. Företagen blir också mer konkurrenskraftiga genom effektiv tillämpning av standarder, som i sin tur leder till ökad produktivitet.

dardisering hjälper till att skapa en gemensam referensram med villkor för sådana marknader. Du måste till exempel börja med att etablera en ny standard som plattform, för att i nästa steg kunna konkurrera.

KAN DU GE ETT KONKRET EXEMPEL PÅ KOPPLINGEN MELLAN UTVECKLINGEN AV STANDARDER OCH FÖRBÄTTRADE AFFÄRSMÖJLIGHETER OCH NYA MARKNADER?

Mobiltelefonindustrin i Europa är antagligen det bästa exemplet. 1990 togs ett beslut om att anta GSM som Europas enhetliga standard. Det var begynnelsepunkten för den oerhörda framgång som industrin upplevde i Europa, medan den nordamerikanska marknaden förblev mer fragmenterad med konkurrerande standarder.

Under snart 20 år har europeiska användare kunnat resa kors och tvärs över kontinenten med fungerande mobiltelefoner. Amerikanska konsumenter hade inte samma fria rörlighet under mobiltelefonens tidiga år.

UPPLEVER DU ATT ISO OCH ANDRA STANDARDORGAN ÄR BRA PÅ ATT FÖRMEDLA FÖRDELARNA MED ATT DELTA I STANDARDISERINGSARBETET?

De jobbar hårt med att möta en del tuffa utmaningar inom dels teknisk utveckling, dels när det gäller förändrade villkor på marknaden. Ett sätt att tackla utmaningarna är att kunna lansera nya standarder mycket fortare, vilket är positivt. Rent allmänt så är det fortfarande inte lätt att övertyga företagen om att de borde delta i standardisering och att få företagen att delta i kommittéarbetet.

Det finns ett antal studier där man analyserar och kvantifierar de ekonomiska fördelarna med att tillämpa standarder. Man kan konstatera att det klart lönar sig att investera i standardisering för de flesta företag eller till och med för hela ekonomiska system.

VILKA EUROPEISKA LÄNDER UPPLEVER DU VARA DE SOM ÄR BÄST PÅ ATT LYFTA

VÄRDET AV STANDARDISERING SOM EN STRATEGISK FRÅGA?

De tre stora länderna Tyskland, Storbritannien och Frankrike ligger långt fram. Bland mindre stater har Holland gjort stora framsteg och man ligger kanske på vissa områden bättre till än vissa av de större länderna. Skandinavien ser seriöst på frågan och bidrar en hel del.

I Sydeuropa och i de nya medlemsstaterna är de i större behov av att se över sin standardiseringsinfrastruktur om de ska lyckas bli helt integrerade med resten av Europa.

Kevin Billinghamurst

>> Läs hela intervjun på sis.se/knutblind

>> OM PROFESSOR KNUT BLIND

■ Professor Knut Blind är sedan 2008 hedersordförande för Standardisering vid Rotterdams School of Management. Han är dessutom professor i Innovationsekonomi tillika chef för Competence Center Regulation and Innovation vid Fraunhoferinstitutet ISI, med säte vid Berlins tekniska universitet.

DR. BLINDS FORSKNINGSMRÅDEN INBEGRIPER:

- Standardisering och teknisk omställning
- Intellectuella rättigheter
- Innovationer inom tjänstesektorn
- Teknisk framsyn (Delphi-metoden, scenarieanalys)
- Vetenskaps- och teknikindikatorer

BOR: I Berlin

FAMILJ: Gift sedan 1998 med Ulrike Blind. Fyra barn (två pojkar och två flickor) i åldrarna 6 till 18.

INTRESSEN: Går gärna på bio, teater och fotboll.

>> STANDARDISERING GYNNAR FÖRETAG, ENLIGT KNUT BLIND, GENOM ATT DET GER:

- Tillfälle att möta potentiella leverantörer och kunder
- Viktiga kontakter med t.ex. forskningsorganisationer
- Värdet av intellektuella rättigheter ökar genom att man integrerar dem i standardiseringen.
- Tillfälle att skapa referensramar för framtida marknader
- Insikt om framtida krav från myndigheter

Lyssna mer än tala och undvik personangrepp, är två tips för att hålla sams med sina kollegor.

Så hanterar du besvärliga kollegor som kritiserar

Att hålla sams på jobbet är kanske inte alltid så lätt. Speciellt om man upplever att man ständigt blir kritiserad av en kollega. Men det finns flera bra råd att ta till sig för att komma vidare och inte fastna i konflikten.

TIO BUDORD FÖR ATT HÅLLA TUNGAN RÄTT I MUN

1. Du ska inte höja rösten.
2. Du ska inte svära.
3. Du ska inte använda nedsättande tilltal.
4. Du ska lyssna mer än tala när du är upprörd.
5. Du ska inte använda sarkasmer så att du sårar andras känslor.
6. Du ska tala om att du är upprörd, men inte agera upprört.
7. Du ska rikta din kritik mot problemet, inte personen.
8. Du ska inte använda förtäckta hot.
9. Du ska inte gå din väg medan andra försöker förklara.
10. Du ska inte dölja ilskan med att visa dig smart.

Ur boken "You can't talk to me that way - stopping the toxic language in the workplace" av Arthur H Bell, Career Press.

ALLA ORGANISATIONER finns det personer som ständigt hackar ned på andra. En anledning till det kan vara att det råder hög intern konkurrens på arbetsplatsen eller så har du med en ovanligt besvärlig typ att göra. Oavsett skälen mår ingen bra av att ständigt bli kritiserad.

I boken "Så hanterar du superjobbiga personer" ger författaren Stefan Ekberg en rad tips på hur man hanterar dem som alltid kritiserar dig på jobbet:

■ **VAR FÖRBEREDD** – gör det till ditt personliga mantra att alltid vara väl förberedd i alla jobbsammanhang som exempelvis dragningar, möten och ha alltid koll på din del av job-

bet. Det kan också vara en god idé att bolla med andra kollegor och på så vis få lite stöd vid konfrontationer. Kritiseraren gillar inte att få en grupp personer mot sig.

■ **BE DEM SPECIFICERA** – om någon hackar ner på ditt arbete be honom/henne vara tydlig med vad som inte är bra. Om en person slänger ut påståendet "det går aldrig", ställ motfrågan "varför skulle inte det här fungera?". Det kan vara så att den här personen har något intressant att komma med – om inte har du lyckats tränga in personen i ett hörn.

■ **GÅ ALDRIG TILL PERSONANGREPP** – tappa aldrig din professionalism genom att utdela ett slag under bältet och gå till personangrepp. I samma ögonblick som kritik blir personlig förlorar man.

■ **BYT SIDA** – om det är så att det inte går att hamna utanför kritikerns radar, bjud in personen genom att säga "det verkar som du har mycket åsikter om det här, nästa gång kan du vara med i ett tidigt stadium och ge din bild på det hela". Det finns inget effektivare sätt att avvärja en kritiker på än att göra din del av arbetet till en del av hans/hennes ansvar.

■ **ERKÄNN FAKTA** – kollegan som alltid hackar ned på dig vill få dig på defensiven. Bemöt det med ödmjukhet, "du har säkert en poäng. Vi har lyckats höja omsättningen med 25 procent, men vi har en bit kvar. Kom gärna med en lista på förslag på hur vi ska bli effektivare".

■ **DU ÄR INTE ENSAM** – det finns oftast andra personer i din omgivning som har liknande erfarenheter. Bli inte besatt av kritikerna utan ta dig istället runt honom/henne genom att fokusera på ditt arbete. Om du ödslar din tid och energi på att grubbla över personen, ger det kollegan omedveten möjlighet att kontrollera dig.

Källa: Miljöaktuellt.idg.se

SIS FULLMÄKTIGE ÄR DEN 21 APRIL PÅ PERSPEKTIVDAGEN

HEJ EVA ALBÅGE NORDBERG. VAD ÄR PERSPEKTIVDAGEN?

Det är en konferens för alla som jobbar med ledningssystem och som vill veta mer om hur man kan utveckla sin organisations ledningssystem för att det ska bli mer effektivt och lönsamt. Det kommer

Eva Albåge Nordberg är standardiseringschef på SIS.

intressanta talare med erfarenhet av organisationsutveckling från näringslivet och den offentliga sektorn. Efter en gemensam inledning kan deltagarna välja mellan tre olika spår – "Kvalitetsledning och Lean Management", "Ökad konkurrenskraft med strategiskt miljöarbete" och "Riskhantering – minimera hot och maximera möjligheter".

VARFÖR ÄR SIS FULLMÄKTIGEMÖTE EN DEL AV PERSPEKTIVDAGEN?

Vi vill ge våra medlemmar och projektdeltagare en dag full med nyttiga kunskaper, erfarenhetsutbyte och värdefulla nya kontakter. Vi ser det som ett bra tillfälle att lägga fullmäktigemötet ihop med Perspektivdagen för att underlätta för våra medlemmar, som annars kanske hade behövt göra två resor. Perspektivdagen är kostnadsfri för de som är medlemsansvariga eller projektdeltagare i SIS.

VILKEN NYTTA HAR JAG SOM MEDLEM AV DAGEN?

Fokus ligger på att förmedla nya arbetssätt och verktyg för att jobba vidare med sitt ledningssystem och kunna höja sig till nästa nivå när det gäller till exempel kvalitet, lönsamhet och service.

BLIR DETTA ETT ÅRLIGT EVENEMANG?

Ja, Perspektivdagen kommer att vara en årligt återkommande konferens om ledningssystem. Däremot är det inte säkert att SIS fullmäktigemöte alltid kommer att arrangeras ihop med Perspektivdagen.

Kallelse och dagordning till fullmäktigemötet kommer att skickas ut separat via post precis som tidigare år.

Läs mer på www.perspektivdagen.se

NYA MEDLEMMAR 6 NOV– 16 FEB 2009

- ABS Group AB
- A. g. R. Certification Sweden AB
- Adixen Scandinavia AB
- Arctic Paper Munkedals AB
- Dianthus AB
- Direndi AB
- Disc North AB
- Effpower AB
- 5G Continuity AB
- ForValue AB
- Gesab Education AB
- Göteborg & Co Träffpunkt AB
- Göteborgs Universitet Inst. för växt- & miljövetenskaper
- Ingenjörfirman Rörfkraft AB
- JTI - Institutet för jordbruks- & miljöteknik
- Kalmarsundsregionens Renhållare
- Keycast Ljungby AB
- Kronan Trademark AB
- Länsstyrelsen Västmanlands län
- Malmö Opera & Musikteater AB
- OL Skogsinventering AB
- Perstorp BioProducts AB
- Phab AB
- Precise Biometrics AB
- Projektadministration i Sverige
- Rusta AB UPPLANDS
- Skepparholmen AB
- SKF Mekan AB
- SkiStar AB
- Spendrups Bryggeri AB
- Svenska Orienteringsförbundet
- Swedstyle AB
- Södertälje Powertrain Engineering AB
- Teckentrup Scandinavia AB
- Tekniska Högskolan i Jönköping AB

NYA ANSIKTEN

>> **MARKUS PETERSON** är ny ordförande för Betong, SIS/TK 190 och Förtillverkade betongprodukter, SIS/TK 191. Markus Peterson arbetar som standardiseringsexpert på Betongforum i Stockholm, ett samarbete i projektform mellan Svenska Fabriksbetongföreningen, Betongvaruindustrin och Cementa. Markus Peterson deltar i flera europeiska standardiseringskommittéer och representerar den svenska betongbranschen i de europeiska branschorganisationerna inom betongområdet. Markus är teknisk doktor från Lunds Tekniska Högskola, Avdelningen Byggnadsmaterial och har tidigare arbetat med betongteknisk utveckling inom Skanska.

Han har en filosofie magisterexamen i Europakunskap med statsvetenskaplig inriktning. Att kontinuerligt följa, analysera och presentera samhällsutvecklingen ur perspektivet hållbar utveckling är en av huvuduppgifterna.

Exempel på andra uppdrag är stadskoordinator för stadens medverkan i framtagandet av en europeisk referensram för hållbar stadsutveckling, utvärderingsledare inom Utmärkelsen Svensk Kvalitet och Utmärkelsen Kvalitet Göteborg samt utveckling av balanserade styrkort.

>> **ANDERS SJÖBERG** är ny ordförande för Bedömningsmetoder i arbetslivet, SIS/TK 513. Anders Sjöberg är chef för Research & Development inom Assessio International i Stockholm.

Efter sin grundutbildning i psykologi vid Stockholms Universitet arbetade Anders som forskare vid Arbetslivscentrum, där han specialiserade sig inom ämnet organisationspsykologi. Inom detta område har Anders publicerat flera vetenskapliga artiklar och bokkapitel. Anders tog sin doktorexamen 1997 vid Stockholms Universitet. Anders undervisar på psykologutbildningar vid universitet och högskolor och handleder studenter på alla nivåer. Anders nuvarande arbete på Assessio består i att publicera psykometriska test som ska användas som beslutsunderlag vid urval och rekrytering.

>> **DAVID GÅRSJÖ** är ny ordförande i Hydrogenteknik, SIS/TK 410. Han arbetar som teknisk handläggare på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i Karlstad och arbetar med frågor rörande brandfarlig gas. David Gårsjö är utbildad civilingenjör i kemiteknik, och har varit på MSB sedan 2005 där han har arbetat med standardiseringsfrågor sedan 2006.

>> **ANNA STRANDBERG** har utsetts till ny ordförande av Barnartiklar, SIS/TK 404. Anna Strandberg arbetar som utredare på enheten Produktsäkerhet på Konsumentverket i Karlstad sedan februari 2006. Tidigare har hon arbetat som fritidspedagog, konstruktör och designer. Anna Strandberg är utbildad fritidspedagog vid Karlstads Universitet samt även Högskoleingenjör vid samma universitet. Anna har även läst extrakurser i trämateriallära, ergonomi och design vid Karlstads Universitet samt Högskolan Dalarna.

Varför jobbar ni med rikshantering?

■ LENNART AXELSSON

RISK MANAGER, SAAB AEROSYSTEMS

”Med tanke på arten av Saab Aero-systems verksamhet, är det absolut nödvändigt att betrakta effektivt Risk Management som en viktig hörnsten i vårt dagliga arbete. För att klara våra affärs mål krävs det att vi genom pro-aktiv riskhantering förhindrar så mycket onödig kostsam problemlösning som möjligt.”

■ LASSE PETERSSON

**SENIORKONSULT,
VATTENFALL CONSULTANT AB**

”Alla verksamheter innebär risker och det gäller ju även Vattenfall som har risker av många olika slag. Det är viktigt för oss att ta rätt risker och därför måste vi jobba mycket aktivt med riskhantering. Vi har nyligen infört en ny övergripande riskhantering för att försäkra oss om att alla typer av risker hanteras på ett bra och enhetligt sätt. Tidigare har vi haft många olika hanteringar för olika typer av risker.”

■ ULF ENGSTRÖM

CHEF RISKHANTERING, LOCUM AB

”Vi arbetar med riskhantering för att vi ska kunna ha kontroll över de riskområden som vi ansvarar för. Som offentlig fastighetsägare innebär det för oss t.ex. fysisk säkerhet i allmänna utrymmen samt byggarbetsplatser, parkeringar, tak m.m. Vi ska också ha kontroll över risker förknippade med våra fastigheter såsom el, värme, vatten, IT, och olika tekniska stödsystem till sjukvården. Incidenter i form av stölder, vattenskador, bränder och driftstörningar är några av de områden som vi arbetar dagligen med.”

■ KENNETH JOHANSSON

**SECURITY AND RISK MANAGER,
SKF SVERIGE AB**

”Vår mission är att minska kostnaderna för risk, det vill säga att skydda SKFs materiella och immateriella tillgångar genom aktiv riskhantering. Vi känner ett ansvar mot våra anställda, våra kunder och samhället att undvika, eliminera eller minimera riskerna för incidenter på personer, egendom och verksamhet. Det gör vi genom att upprätthålla program för ständiga förbättringar och strävan efter noll fel i alla processer.”

Aktuella utbildningar

För mer information om utbildningar, gå in på sis.se/utbildning

LEDNINGSSYSTEM & SÄKERHET

■ **SIS Informationssäkerhetsakademi**
Utbildningsprogram för dig med ansvar över verksamhetens informationssäkerhet. Du får tillgång till kompetensen hos de experter från företag, myndigheter och andra organisationer som är aktiva i arbetet med ISO 27000-seriens standarder.
5-7 maj Stockholm – Basblock I **26-28 maj Stockholm – Basblock II**

NYHET! ■ Säkerhetskultur – metoder, erfarenheter och goda exempel

Den här kursen vänder sig till dig som behöver kunskap om hur du på bästa sätt utvecklar organisationens säkerhetskultur. Säkerhetskultur är ett riskområde som röner allt större intresse. Planer och rutiner i all ära, det är först när medvetenheten och viljan finns hos samtliga chefer och medarbetare, som organisationer lyckas med sitt säkerhetsarbete. Du lär dig enkla metoder och verktyg för hur

ett förändringsarbete av den här karaktären kan drivas – vilka framgångsfaktorerna är och vilka fallgropar som finns. **28 maj Stockholm**

EL & MASKINSÄKERHET NYHET! ■ Elinstallationsreglerna – i praktiken

Under kursen får du en systematisk genomgång av de väsentligaste förändringarna i förhållande till utgåva 1. Du kommer att få en tydlig bild av reglerna om skydd mot elchock och principerna för skyddsutjämning. Efter kursen ska du bland annat veta hur du på ett praktiskt sätt använder elinstallationsreglerna. Föreläsare: Mats Jonsson
14-15 april Göteborg

■ Riskbedömning och konstruktionsprinciper

Kursen behandlar olika metoder för riskbedömning och riskreducering för såväl tillverkare som brukare av maskiner. Vi utgår från relevanta praktikfall. Du får också en översikt

över de europeiska standarder som är relevanta för riskbedömningen.
22 april Stockholm

MEDICINSK TEKNIK

■ Kvalitetssystem för medicintekniska produkter – kravjämförelser mellan EU och USA

En intensivkurs för dig som behöver förstå de krav som finns belysta ur både ett amerikanskt och europeiskt perspektiv. Vi går bland annat igenom CE-märkningsprocessen och de olika vägar som finns för USA-marknaden. **14-15 april Stockholm**

■ Riskhantering för medicinsk teknik

Kurs för dig som arbetar med riskhantering av medicintekniska produkter och behöver en grundlig genomgång av riskhanteringsprocessen och standarden SS-EN ISO 14971. Du får konkreta råd och tips på problemställningar och övar dig på olika riskanalysmetoder.
21-22 april i Stockholm